

KASTAMONU KÜLTÜRÜ TARİHİ KONAKLARLA CANLANIYOR!

Eczacı Odasından Valiliğe Ziyaret;

üzyıllardır birçok medeniyete yerleşim merkezi yapmış olan Kastamonu yöresi göreve geldiği günden beri Vali Sayın Enis Yeter'in çalışmaları ile tarih, kültür ve doğa merkezi niteliği ile öne çıkma mücadelesi veriyor. Kastamonu ilinin kültürel yoğunluğu içinde tarihi evlerin yeri yadsınamayacak kadar çok Özellikle geleneksel Türk evleri ve Osmanlı mimarisi örneklerinin yoğunlukla bulunduğu ilimizde çok sayıda konak bugüne kadar yıkılmış ve yanmıştır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen hala il sınırları içinde pek çok konak restore edilmeyi, bekliyor. 97 yılının Eylül'ünden beri Kastamonu Valiliği görevini yürüten Sn: Enis Yeter eski evlerin kurtarılması ve restorasyonu konusunda ciddi çalışmalarıyla gerek halk gerekse bürokratların takdirini toplamıştır. Bizde derгимizin bu sayısında yeniden canlanmaya başlayan kültür miraslarımızı konuşmak için Vali Enis Yeter'i ziyaret ettik.

Ecz. Odası: Sayın Vali öncelikle tüm meslektaşlarımızın adına Kastamonu ili ve kültürüne yaptığınız hizmetlerden dolayı teşekkür ederiz.

Sn: Vali: Kastamonu'nun tarihi dokusunun bozulmaması için ve eski evlerin yeniden hayata döndürülmesi için yaptığınız çalışmalarda aldığınız sonuçlar ve beklentileriniz nelerdir?

Kastamonu Valisi Enis Yeter: Hepinizin bildiği gibi, kültürel değerler

deyimi çok geniş bir kavramı ifade etmektedir. Bir kentin yada köyün tarihi geçmişinden gelip, o yerleşim birimi insanın geleceği ve alışkanlıkları olmuş özellikleri kapsamaktadır. Üzerinde yaşadığımız, Anadolu'nun bu güzel toprakları birçok medeniyete beşiklik etmiştir. Ama bu medeniyetlerden geriye kalan eserlere gerektiği gibi sahip çıkabildiğimizi söylemek mümkün değildir.

Arkeolojik eserlere olan bu ilgisizlik, kent kültürüne damgasını vuran mimaride yıkıma yönelmiştir. Adeta şehir şehir üzerine kurulmuştur. Yapılanmayı dar bir merkeze hapsedip, önceki kültür mirasının izlerini tahrip ettik.

Örneğin Belediye Yasası'nı biz batıdan almışız. Batı bu yasayla, şimdiki şehirlerini kurmuş. Yani kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumuşlar, yeni yerleşim yerlerinde ise kalıcı alt yapılarıyla

birlikte modern ve düzenli alanlar oluşturarak, yönetmişlerdir.

Vatandaşımızın kendisine ait eski yapıları koruması ve yaşatması konusunda sadece yasal düzenlemelerin yada koruma kurulu kurallarının yeterli olmadığını anlamaları gerekir. Gerek restorasyon projeleri hazırlanmasında gerekse onarım finansmanında kamu desteği şarttır. Kültürel değerlerin yaşatılmasında İl Özel İdarelerine belediyelere, köylere ve mahalli idare birliklerine büyük görev düşmektedir. Özellikle tarihi binaların korunmasında, gittikçe daha çok benimsenen ilkeler gereğince esas görev ve yetkinin yerel yönetimlerde olduğu kabullenmemiz gerekir.

Bu bağlamda Kastamonu ili önem teşkil eder. Ancak çok sayıda konak kendi kaderine terk edilmiş olduğu için bir çoğu yıkılmış, yanmış veya ortadan kalkmıştır.

Özellikle tarihi binaların korunmasında esas görev ve yetki yerel yönetimlerde dir. Kentsel sit kapsamına alınmış olan Kastamonu'nun eski mahalleleri yapıları ziyaretçilerde nostalji ve hayranlık uyandırmaktadır. Valiliğimizde, kültür mirası yapıların onarım ve restorasyonlarının yaptırılarak, fonksiyon kazandırılması ve turizm hizmetine sunulması için çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çerçevede çeşitli evler vilayetçe veya vakıflar tarafından satın alınmış ve restore edilmiştir. Bazı evlerin restorasyonları devam etmektedir. Bugüne kadar yapılanlar şunlardır.

ONARIM ve DÜZENLEMELER

Sirkeli Konağı

Kültürel turizme sağlıklı ortam yaratmak amacıyla onarılan konak, bir anlamda Kastamonu'da koruma politikaları açısından ilk adım olmuştur. Çevresiyle birlikte değerlendirmeye alınan Sirkeli Konağı, 1999 yılının Kasım ayında yaşama geçmiş, bulunması gerekli her birimi içerecek şekilde düzenlenmiştir.

75. Yıl Cumhuriyet Evi

Türkiye Cumhuriyeti'nin "75. Yıl kutlama Etkinlikleri" kapsamında Saylav / 75. Yıl Cumhuriyet Sokağı'ndaki bir geleneksel konut, Kastamonu'yla ilgili belgelerle zenginleştirilerek "Müze Ev" olarak açılmıştır.

Sepetçioğlu Konağı

Kastamonu'da döneminin en seçkin örneklerinden biri olan bu yapı, Sirkeli Konağı'nda olduğu gibi konaklama ağırlıklı olarak ele alınmış, kısa sürede dış etkilerden kurtarılması için ivedi önlemlerle yıkımı durdurulmuştur. İl Özel İdaresi tarafından onarılmaktadır.

Konyalı Konağı

Kastamonu Valiliği'nin, 1998 yılında Kırıkçeşme Mahallesi'nde "Merkez İlçe Köylere Hizmet Götürme Birliği Hizmet Binası" ve "Yerel Gündem 21 Sekreterliği Hizmet Yeri" olarak satın aldığı binayı, ülke genelinde ilk kez Kastamonu İl Özel İdaresi olarak "Yerel Gündem 21" çalışmalarına ayırmıştır. Böylesi bir eylem için tarihsel mekânların düşünülmüş olması kısa süre sonra sonuçlarını vermiş, başta bulunduğu mahalle olmak üzere çevresindeki diğer yerlerle birlikte, her yaş diliminde insanın çok yönlü eğitim ve uygulama alanı bulmasına neden olmuştur.

Kastamonu Kalkınma Vakfı Evi:

Kastamonu Valiliği İl Özel İdaresi'nin ortak olduğu Kastamonu Kalkınma Vakfı Şirketi tarihsel yapılara katkı sağlamak için, özel bir konumda bulunan bu geleneksel konutu satın almıştır. Projeleri tamamlanan yapının onarımı devam etmektedir. "Kastamonu Kalkınma Vakfı" tarafından kullanılacaktır.

Osmanlı Konağı

Kastamonu Valiliği İl Özel İdaresi tarafından satın alınan, Kastamonu'daki geleneksel Osmanlı konutunun tüm özelliklerini içeren bu yapı, "kültürel turizm" amaçlı değerlendirilecektir. Konutun özellikle ahşap, alçı ve cam işleri

Kastamonu'daki geleneksel konutların evrimini göstermesi açısından önemlidir.

Belediye Sarayı

Kastamonu'daki "Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi" yapıları içinde özel bir yeri olan ve 19. yüzyılın sonlarında bitirilen bu yapı, tasarım, cephe anlayışı, taş işçiliğinin gösterdiği özel durum açısından yeni değerlendirmeleri beklemekteydi. 1997 yılında Belediye Meclisi'nce, konaklama amaçlı kullanılma koşuluyla 20 yıllığına özel sektöre devredilmesi kararı alınmıştır. Kastamonu'daki diğer konaklama amaçlı onarılan geleneksel dokudaki konaklarla birlikte ele alınan ve "Osmanlı Sarayı" adıyla kullanıma açılan yapı, kentte geleceğe dönük kültürel turizm hareketleri için önemli bir katkı sağlamıştır.

Eflanili Konağı

Sağlık Bakanlığı Çevre Koruma Vakfı'na 1999 yılında Eflanili ailesinden satın alınan konak, il merkezinde kamu kurumları eliyle kültürel mirasa farklı işlevler kazandırılması yönünde önemli bir adım olmuştur.

KASİAD

"Kastamonu Sanayici ve İşadamları Derneği Evi" olarak değerlendirmeye alınan Kastamonu'daki bu geleneksel konut, Maliye Bakanlığı tarafından 29 yıllığına ilgili derneğe verilmiş bulunmaktadır. 20. yüzyılın başlarına tarihlenilebilecek bu yapı, 1970 yılına kadar Kastamonu Lisesi Müdür Lojmanı olarak kullanılmıştı. 2000 yılı içinde tamamlanarak çok yönlü etkinliklere açılmış olacaktır.

Kırkodalı Konak

Kastamonu Akmescit Mahallesi'nde kente egemen bir tepe üzerinde geleneksel dokunun yoğun şekilde varlığını duyurduğu bir noktada bulunan ve 1881 yılında "Papaz Okulu" olarak yaptırılan bu yapı, bir süre "hastane" olarak da kullanılmıştır. Vakıflar Genel Müdürlü-

ğü mülkiyetinde, 1977 yılına kadar "Vakıflar Öğrenci Yurdu" olarak değerlendirilmiş, daha sonra turizm amaçlı kullanılmak üzere ÇEKÜL Vakfı Tasarım Uygulama Birimi Sorumlusu Dr. Mehmet Alper tarafından projelendirilmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce Kastamonu Valiliği'ne onarılmak üzere yapılan tahsisle bu yapı, "Çevre Kültür Evi" olarak yeniden ele alınmış bulunmaktadır. Kırkodalı Konak, bulunduğu yer, çevresindeki özel doku, kentsel kimlikte vurgulanmak istenen yeni anlayışlara ortam hazırlayan bir yapı olarak farklı bir ağırlığı içermektedir. Kastamonu Valisi Enis Yeter'in çok yönlü girişimlerinin bir bakıma odak noktalarından birisinin bu yapı olması, Kırkodalı Konak ve çevresinin kurtulması açısından umut verici bir işarettir.

Yücebiyıkların Konağı

Kültür Bakanlığı tarafından kamu-laştırılan konak ve bahçesi, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nce onartılarak, yerel folklorik malzemelerin üretilmesi ve sergilenmesi için yeniden düzenlenecektir.

Kent içindeki bu koruma - yaşatma girişimlerine koşut olarak Kastamonu Valiliği kente egemen noktada, Toklu tepe'de, açık hava toplantılarına da olanak sağlayacak çevre düzenleme çalışmalarıyla programını boyutlandırmış bulunmaktadır.

Bunun bir diğer örneği de Küre bölgesindeki "yayla turizmi"yle ilgili girişimlerdir. Projelerine İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin de destek verdiği bu çalışmaların alt yapısı bitirilmek üzeredir.

Kastamonu'da, özellikle Araç çevresindeki "yayla evleri" başta olmak üzere, il sınırları içindeki tüm bu özgün konut örneklerinin yıkımının durdurulması, uygun olmayan malzemelerle kimliklerinin yitirilmemesi öncelikli gündem oluşturmaktadır.

